

3.4.3. Ifj. Kassai István - 1956 simontornyai áldozata

Lengyel László visszaemlékezése szerint Budapestről egy dzsippel fegyverek érkeztek, de nem engedték azokat „szétszórni”, bedobták a Sióba. Ugyancsak ő beszélt arról (többek között), hogy Cece felől orosz harckocsioszlop érkezett Simontornyára, ill. meg sem álltak csak átvonultak a településen. Ennek viszont volt simontornyai áldozata.

A közúti Sió híd után dr. Szigethy Dezsőné Kassai Irma és Kassai Katalin pedagógusok fiútestvére, ifj. Kassai István a szőlőből hazafelé jövet az egyik harckocsi elé került, s az áthajtott rajta.

Egy másik visszaemlékező szerint ifj. Kassai István, „...aki katonatisztként vett részt a II. világháborúban ... 1956 novemberében — felindultságában — egy Simontornyán átvonuló orosz tank elé állt, hogy megállásra bírja, és az már nem tudta kikerülni. (Szemtanúk szerint megpróbálta.)”¹



Ifj. Kassai István fiatal katonaként.²

A harmadik visszaemlékező elmondta, hogy ifj. Kassai István nemzetőr volt a faluban – karján karszalaggal. Így próbálta megállítani az egyik orosz tankot, de az eltiporta. Ő is úgy emlékezett, hogy a harckocsi igyekezett őt kikerülni, de nem sikerült, és ifj. Kassai István a lánctalpak alá került.

Mindhárom visszaemlékezésben lehet igazság, hiszen egyik sem zárja ki a másikat. Simontornya 1956 hősi halottja Kassai István volt, akit idegen katonai erő, orosz harckocsi tiport el saját hazájában. Sírját a rendszerváltozás után megkoszorúzták.

¹ Kiss Margit: Emlékezés-töredékek 1.- 84.o.

² Fénykép unokahúgától, Székelyi – Szigethy Esztertől



Ifj. Kassai István portréképe az 1950-es évek elejéről ...³

4

... és sírfelirata



Természetesen másképpen és részletesebben emlékeznek a hozzátartozók: „A Család emlékezete szerint nagybátyánk ifj. Kassai István 1956. október 28-án vasárnap a délutánt lakásán az unokatestvérével, Arany Lászlóval és Dr. Kovács Nándor körorvossal, valamint barátjával, Molnár Gyulával töltötte. Az esti órákban 6-7 óra között arra lettek figyelmesek, hogy harckocsik vonulnak a Fő utcában (Lenin utca?) a Sió híd felé. Felkerekedtek mindannyian és a helyszínre siettek.

Nagybátyánk karpaszományos önkéntesként vett részt a II. világháborúban. 4 év orosz hadifogság után hazatérve és lelkileg megtörve - az előző hét eseményei után látva a szovjet tankokat Tamási irányába haladni - nem a Magyarországról történő kivonulásnak ítélte, mint ahogy Nagy Imre miniszterelnök bejelentette okt. 26-án, hanem ellenkezőleg, egy újabb megszállásnak.

A tankok dübörgése felszakíthatta szívében azt a mérhetetlen szenvedést és fájdalmat, amelyet a gyűlölt oroszoktól elszenvedett. Arra gondolhatott, hogy meg kell állítani őket! Felkapaszkodott az egyik tankra, de a fedélzetről a lövegtorony ágyúcsövével lesodorták!”⁵



Ifj. Kassai István koporsója a gyász kocsin. Körülötte a gyászolók, a gyász kocsi mögött álló két gyermek a 12 éves Szigethy Péter a 8 éves Szigethy Tímea, mellettük id. Kassai István, ömellette - mély gyászában leszegett fejjel - Kassai Istvánné Szabó Julianna.⁶

³ Fénykép Székelyi-Szigeti Esztertől

⁴ Fényképezte Tóthné Unghy Ilona

⁵ Székelyi – Szigethy Eszter leírása

⁶ Fénykép Székelyi-Szigeti Esztertől

Kalános József szemtanúként beszélt az esetről. Ő a hajdani Márkus kocsmá előtt állt sokadmagával, amikor jöttek az orosz tankok. Kassai István - aki a Gyár utcában lakott, s az állami Réti-majornál volt vezető - kiállt, hogy „...mit kerestek itt? Akkor fordult a tank ... nem hiszem, hogy akarattal ... dobta a farát vagy az elejét ... és akkor a Pistát elsodorta, ... valamennyire ráment.”

Dudás Ernő visszaemlékezése alapján november 4-én hajnalban hihetetlen félelem lett úrrá rajtuk, amikor dübörögve végigvonultak a településen az orosz tankok. Szülei még élesen emlékeztek a 11 évvel azelőtti háborúra, a kegyetlen harcokra, amit nagyon megszenvedett a falu. Utána Cece felől folyamatosan érkeztek a tankok és a különféle katonai járművek. Akkora volt a forgalom, hogy nem mehettek iskolába sem. Az út szélén ültek, nézték az orosz katonákat.

November 4-e után, sajnos itt is minden megváltozott. Halmi Dezső – akit 1945 után civil emberként vittek el két és fél éves orosz hadifogságba... - családjával nyugatra menekült, s több család tette ugyanezt. Ekkor került megválasztásra 1956 novemberében a második munkástanács. A bőrgyár igazgatójává Kiss Ferenc vegyészmérnököt, a talpgyár egyik vezetőjét választották. Neki sem lehetett könnyű helyzete a forradalomnak ellenforradalommal történő leminősítése után. Több esetben volt megtorlás a későbbi vezetés részéről helyi résztvevőkkel szemben: - volt börtönbüntetés, áthelyezés, megbízhatatlanság miatti elhelyezkedési gondok. Kiss Ferenc sem tudta elkerülni a börtönt.⁷

A községi tanács jegyzőkönyvei is foglalkoztak az események okaival és következményeivel. Ott lehet olvasni „...az 1956. évi október 23-át követő ellenforradalmi esemény a községi tanácsunkat is szétszilálta. Az események sorozata megrendítette a tanács és a lakosság kapcsolatát. Ehhez nagyban hozzájárult az ellenforradalom előtti helytelen vezetés.”⁸

⁷ Kiss Margit visszaemlékezése alapján – Emlékezés-töredékek 2.

⁸ TML – VB jegyzőkönyv 1957. Beszámoló